

NÂNG CAO NGUỒN NHÂN LỰC Mẫu chốt để “tam nông” bứt phá

*THANH LONG

Bài cuối: ĐỀ PHÁT HUY LỢI THẾ, TIỀM NĂNG NGUỒN NHÂN LỰC

Khai thác có hiệu quả các nguồn lực, nhất là nguồn lực con người nhằm tạo nên sức mạnh tổng hợp là vấn đề then chốt để nông nghiệp, nông thôn có bước phát triển đột phá. Làm được điều này, ngoài việc không ngừng nâng cao trình độ, năng lực của nông dân (ND), của đội ngũ cán bộ công chức (CBCC) cấp xã, đòi hỏi Nhà nước cần trợ lực bằng nhiều giải pháp đồng bộ, như: đầu tư vào cơ sở hạ tầng nông thôn, đầu tư vào giáo dục, nghiên cứu khoa học... Đây cũng là cách để ND bám và làm giàu từ đồng đất; để CBCC cấp xã tận tâm, tận tụy với công việc chuyên môn...

Liên kết cùng phát triển

Nhà nước cần trợ lực bằng nhiều giải pháp đồng bộ để giúp ND bám đất, để CBCC cấp xã tận tâm, tận tụy với công việc từ cơ sở. Trong ảnh: CĐL đã và đang khẳng định là mô hình tối ưu nhất của CBCC cấp xã chung lưng cùng với ND trong quá trình đầu tư, phát triển kinh tế nông nghiệp, nông thôn. Ảnh: T.LONG

Cơ sở xã và cả phường, thị trấn là đơn vị hành chính cấp cuối cùng trong hệ thống chính 4 cấp ở nước ta. Chính quyền cấp xã, mặt trận tổ quốc và các tổ chức đoàn thể chính trị - xã hội là cầu nối trực tiếp toàn bộ hệ thống chính trị với dân và là nơi tổ chức, vận động nhân dân thực hiện đường lối chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước; tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân, khai thác mọi tiềm năng ở cơ sở để phát triển kinh tế - xã hội, tổ chức của cộng đồng dân cư. Quá trình điều hành lãnh đạo và chỉ đạo, từ những yêu cầu thực tiễn của ND, chính quyền cấp xã đã hỗ trợ đắc lực với ND tìm những mô hình sản xuất hiệu quả cao, gắn sản xuất nông nghiệp với đầu ra, với nhu cầu thị trường nhằm nâng cao đời sống kinh tế của ND, góp phần thay đổi nông nghiệp, nông thôn trong tình hình mới. Vì thế, thời gian qua, chính quyền các cấp ở ĐBSCL quan tâm phát triển ngành sản xuất nông nghiệp theo mô hình liên kết "4 nhà". Trong đó, "cánh đồng lớn" (CĐL) được xem là mô hình tối ưu nhất khẳng định vai trò nòng cốt của cán bộ cơ sở chung lưng cùng với ND thực hiện.

Ông Phạm Văn Quỳnh, Giám đốc Sở NN&PTNT TP Cần Thơ, nhận định: Mô hình CĐL đã và đang đi đúng mục tiêu ban đầu. Đó là: xây dựng vùng nguyên liệu lúa hàng hóa chất lượng cao với quy mô lớn gắn kết với tiêu thụ. Khai thác tối đa tiềm năng năng suất, nâng cao chất lượng lúa hàng hóa, giảm giá thành sản xuất thông qua tổ chức liên kết sản xuất. Xây dựng nền sản xuất nông nghiệp hiện đại, phát triển dịch vụ nông nghiệp, nông thôn, đẩy mạnh cơ giới hóa trong sản xuất, phát triển toàn diện theo hướng bền vững và góp phần nâng cao khả năng cạnh tranh sản phẩm; đáp ứng tốt nhu cầu về tiêu dùng, đẩy mạnh xuất khẩu. Ngoài ra, CĐL cũng thực hiện tốt việc áp dụng các tiến bộ kỹ thuật tiên tiến một cách đồng bộ, hiệu quả trên một diện tích lớn, góp phần rút ngắn khoảng cách về năng suất giữa các nông hộ, các vùng sản xuất, nâng cao năng suất bình quân toàn vùng, gia tăng chất lượng lúa, gạo và làm nền tảng cho việc sản xuất lúa theo hướng VietGAP, GlobalGAP...

Thực tế CĐL chỉ mới triển khai và mang lại hiệu quả kinh tế cao trên cây lúa. Chính vì thế, để phát triển nền nông nghiệp theo hướng hiện đại cần đẩy mạnh khuyến khích các tác nhân trong chuỗi sản xuất các ngành cây trồng, vật nuôi khác học tập kinh nghiệm theo CĐL - tham gia liên kết "4 nhà". Trong đó, cần "phân vai" một cách rõ ràng trong mỗi liên kết "4 nhà" để mỗi nhà thấy rõ vai trò, trách nhiệm, quyền lợi của mình để phát huy tối đa nội lực. Ông Nguyễn Văn Đồng, Giám đốc Sở NN&PTNT tỉnh Hậu Giang, cho biết: Trên lĩnh vực NN&PTNT, Hậu Giang chọn mũi đột phá là thực hiện chương trình "Bốn cây - Bốn con"; khâu đột phá là "liên kết 4 nhà". Trong mỗi liên kết cần có sự "phân kích bản, phân vai" một cách cụ thể cho từng nhà. Có làm được như vậy mới hài hòa các lợi ích của các tác nhân trong từng chuỗi sản xuất hàng hóa nông sản. Theo đó, nhà nông là chủ thể trong mỗi liên kết. Để phát huy vai trò này cần tăng cường công tác đào tạo nghề, chuyển giao tiến bộ khoa học kỹ thuật, cải thiện đời sống vật chất, tinh thần... của ND theo hướng xây dựng nông thôn mới. Nhà doanh nghiệp có vai trò quyết định trong việc nắm bắt dự báo thị trường; đầu tư bao tiêu vùng nguyên liệu các cây con chủ lực trên cơ sở chia sẻ lợi nhuận, chia sẻ rủi ro; đặt hàng ứng dụng công nghệ cao. Nhà khoa học tham gia giúp các địa phương các đề tài khoa học gắn với các quy trình sản xuất ứng dụng công nghệ cao; phát triển các khu nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao để có sức lan tỏa trong vùng và khu vực. Nhà nước điều hành mối quan hệ bằng chức năng quản lý Nhà nước, bằng cơ chế chính sách đầu tư, hỗ trợ phát triển "tam nông" một cách bền vững.

Để liên kết "4 nhà" đạt hiệu quả trong sản xuất nông nghiệp, các địa phương vùng ĐBSCL cần có cơ chế, chính sách hợp lý có lợi cho ND. Điển hình như trợ vốn ưu đãi cho ND trong khâu mua vật tư, phân bón, cơ giới hóa trong sản xuất, đầu tư ngân sách cho phát triển nông nghiệp, hạ tầng nông thôn. Đồng thời, xây dựng thương hiệu các mặt hàng nông sản, tạo điều kiện thuận lợi để sản phẩm nông nghiệp mở rộng thị trường tiêu thụ. Trong mỗi liên kết "4 nhà", các địa phương cần đảm bảo hài hòa về lợi ích giữa các nhà. Trong đó, lợi nhuận đầu tiên phải thuộc về nhà nông. Có như vậy, ND mới có thể có điều kiện về mặt kinh tế tái cơ cấu sản xuất, làm giàu cho bản thân và góp phần phát triển nông nghiệp, nông thôn bền vững.

Phải đồng bộ và căn cơ

Vấn đề đã và đang đặt ra cho vùng ĐBSCL đó là diện tích đất/nông hộ sản xuất có quy mô khá nhỏ. Ông Nguyễn Thanh Trang, Phó Chủ tịch Hội ND tỉnh Vĩnh Long, cho rằng: Đã đến lúc ND cần nghĩ đến việc làm thuê trên mảnh đất của mình. Điều này có nghĩa, Nhà nước nên khuyến khích những cá nhân, doanh nghiệp có năng lực đầu tư, khả năng sản xuất kinh doanh tốt tích tụ ruộng đất, mua hoặc thuê của ND, hình thành nên những khu vực sản xuất lớn. Sau đó, thuê chính người ND làm việc lại trên phần đất của họ. Việc làm này vừa đảm bảo cung cấp hàng hóa nông sản với số lượng lớn, chất lượng cao, vừa có thể giải quyết bài toán việc làm, nâng cao năng lực của người ND.

Theo Tiến sĩ Võ Hùng Dũng, Giám đốc VCCI Cần Thơ, cải thiện thu nhập lao động nông nghiệp có ý nghĩa hết sức quan trọng trong việc nâng cao đời sống của ND, thúc đẩy phát triển kinh tế ở khu vực nông thôn. Gia tăng thu nhập của lao động nông nghiệp phải bắt đầu từ tăng năng suất lao động nông nghiệp, lao động kinh tế nông thôn. Để làm được những điều này, thời gian tới, ĐBSCL cần tiếp tục đẩy mạnh quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế, phát triển các ngành công nghiệp chế biến, dịch vụ nhằm rút bớt lao động trong nông nghiệp và ở nông thôn. Tăng cường đầu tư vào những ngành hỗ trợ trực tiếp nông nghiệp như: cơ khí, quản trị sản xuất đồng ruộng, các cụm liên kết ngành dịch vụ và mạng lưới phân phối hiệu quả. Bên cạnh đó, đầu tư cho khoa học công nghệ trong các ngành làm tăng năng suất trong nông nghiệp, giá trị gia tăng sản phẩm nông nghiệp; đồng thời, cũng cần đầu tư kết cấu hạ tầng kết nối các khu vực nông thôn. Các bộ, ngành Trung ương cần tăng cường thêm vốn đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng vào ĐBSCL; đặc biệt quan tâm đến việc hỗ trợ đặc lực cho vùng trong việc thu hút đầu tư FDI nhằm bổ sung nguồn và cải thiện chất lượng nguồn nhân lực, trong đó có chất lượng nhân lực quản trị.

Công cuộc thực hiện "tam nông", xây dựng nông thôn mới ở ĐBSCL là cả một quá trình lâu dài và bền bỉ. Điều này đòi hỏi phải có giải pháp phát huy tốt các nguồn lực vật chất và tinh thần của cộng đồng - nhất là của cộng đồng nông thôn; tạo sự đồng thuận xã hội cao trong việc chung sức, chung lòng, chung tay xây dựng nông thôn mới, tạo ra sự tăng trưởng kinh tế toàn diện để tăng sức dân, tăng nguồn lực xã hội trong nông thôn, giúp nông thôn cả nước nói chung và ĐBSCL nói riêng phát triển ổn định, bền vững. Để làm được các vấn đề trên, ông Phạm Văn Quỳnh, Giám đốc Sở NN&PTNT TP Cần Thơ, kiến nghị: Chính phủ cần có những quyết sách đồng bộ trong tái cấu trúc kinh tế - xã hội, tái cấu trúc kinh tế ngành và liên ngành. Trong đó, cần có cơ chế chính sách liên ngành để xây dựng ngành hàng quốc gia, đặc biệt là chính sách tác động phát triển doanh nghiệp gắn với thương hiệu ngành hàng nông sản quốc gia, nông sản chất lượng với giá trị gia tăng cao (sản xuất và chế biến hiện đại). Có những chủ trương, chính sách theo từng giai đoạn để tác động phát triển mối liên kết chuỗi, liên kết "4 nhà", liên kết vùng hàng hóa, liên kết ngành hàng. Thực hiện từng bước chiến lược về xây dựng thương hiệu nông sản quốc gia, chiến lược phát triển khoa học - công nghệ hữu hiệu, chiến lược thị trường theo định hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn.

Ngoài những vấn đề trên, các cấp, các ngành hữu quan cần có giải pháp nâng cao trình độ học vấn, mặt bằng chung về học vấn của dân cư trong vùng. Để làm được vấn đề này, nhiều ý kiến cho rằng: Phải đi từ cái cơ bản nhất là học vấn đến đào tạo. Nếu chỉ chú trọng đào tạo nghề trong khi trình độ cơ bản quá thấp thì người lao động cũng không lĩnh hội được, khả năng xoay xở cũng yếu kém, nhất là khi hệ thống ngành nghề chưa phát

triển. Ông Diệp Văn Sơn, Chuyên viên cao cấp, Nguyên Phó Vụ trưởng Bộ Nội vụ, Cơ quan đại diện miền Nam, khẳng định: Trong thời đại tri thức, "chim trời, cá nước" không còn được xem là thế mạnh hàng đầu của ĐBSCL trù phú, giàu tiềm năng. Nếu thiếu lực lượng lao động có tay nghề, thiếu nguồn nhân lực chất lượng cao thì ĐBSCL sẽ chậm phát triển. Chính vì vậy, phát triển giáo dục, đào tạo và dạy nghề là một trong những nhiệm vụ cấp bách hàng đầu để rút ngắn khoảng cách giữa ĐBSCL với các vùng miền khác, cần sự vào cuộc mạnh mẽ các địa phương trong vùng và của toàn xã hội.